Betoog VVD Stein:

Programmabegroting 2027

Voorzitter,

Vandaag bespreken wij de eerste begroting van het college van CMB en DOS, gebaseerd op het coalitieakkoord *‘Loestere, verbénje, doon’*.

Mooie woorden. Maar voor VVD Stein telt vooral wat inwoners ervan merken én of we dat op langere termijn kunnen betalen.

Onze conclusie is kritisch: veel ambities en onderzoeken, een omvangrijk investeringsprogramma, maar onvoldoende zicht op de financiële keuzes en risico’s.

Voorzitter,

De coalitie belooft een solide begroting. Toch loopt de netto schuldquote volgens de raming voor 2029 op naar 155 procent en daalt de solvabiliteit naar 17 procent.

Beide kengetallen komen daarmee in de rode risicocategorie. Ook is het structurele begrotingssaldo voor 2028 licht negatief.

Het zijn geen wettelijke grenswaarden, maar wel serieuze waarschuwingen. Zeker gezien de financiële risico’s binnen jeugdzorg, Wmo en Steinerbos.

Het probleem is niet dat al die risico’s zeker optreden, maar dat we steeds minder financiële ruimte hebben om ze op te vangen.

Daarom vragen wij het college: welke financiële grenzen hanteert het zelf, wanneer wordt ingegrepen en welke uitgaven worden dan heroverwogen?

Voorzitter,

Bij de begrotingsbehandeling op 6 november 2025 stelde CMB dat Stein er financieel goed voor stond en plaatste de fractie vraagtekens bij jaarlijkse belastingverhogingen.

Tegelijkertijd waarschuwde CMB zelf voor financiële risico's binnen de Wmo, jeugdzorg, het BAG-dossier, de brug Urmond en Steinerbos.

Die risico's waren dus al bekend voordat CMB bestuursverantwoordelijkheid ging dragen.

Waarom heeft het college dan niet nadrukkelijker gestuurd op beheersing van de schuldenlast en behoud van financiële ruimte? Welke concrete bijsturing is overwogen?

CMB bekritiseerde vorig jaar bovendien een aanvullende bijdrage van ruim € 2 miljoen aan Steinerbos, omdat volgens de fractie een duidelijk strategisch toekomstplan ontbrak.

Gelden diezelfde eisen aan financiële zorgvuldigheid vandaag nog steeds?

Want voorzitter,

De financiële risico's die een partij vanuit de oppositie benoemt, moet zij ook serieus nemen wanneer zij zelf bestuursverantwoordelijkheid draagt.

Voorzitter,

De begroting voorziet in € 43,2 miljoen aan investeringen in 2027 en € 24,3 miljoen in 2028. Samen ruim € 67 miljoen.

De VVD wil blijven investeren in veiligheid, riolering, onderwijs en noodzakelijk onderhoud.

Maar gezien de financiële vooruitzichten moeten we onderscheid maken tussen wat verplicht is, wat urgent is en wat eventueel verantwoord kan wachten.

Wij realiseren ons dat veel projecten al lopen en dat er afspraken met inwoners en andere betrokkenen zijn gemaakt. Die willen wij niet zomaar terugdraaien.

Wel vragen wij bijvoorbeeld bij de Gerichtstraat, de oude dorpskernen en het Dorine Verschureplein hoe de financiële planning zich verhoudt tot de uitvoeringsgereedheid en nog openstaande keuzes.

Daarom vragen wij het college: welk deel van de investeringen ligt juridisch of contractueel vast, waar bestaat nog werkelijke keuzeruimte en is het college bereid de raad een overzicht van mogelijke herfasering te geven, inclusief de financiële gevolgen?

Voorzitter,

Ons pleidooi voor financiële voorzichtigheid is geen nieuwe koers omdat de VVD nu in de oppositie zit.

Ook toen wij zelf deel uitmaakten van de coalitie, hebben wij bewust gestuurd op kostenbeheersing, zorgvuldig investeren en kritisch omgaan met gemeenschapsgeld.

Niet onderzoeken om het onderzoeken, maar alleen wanneer dat noodzakelijk is en tot concrete resultaten leidt.

Diezelfde maatstaf hanteren wij vandaag.

Want niet iedere wens hoeft vandaag al een financiële verplichting voor morgen te worden.

Voorzitter,

CMB stemde op 6 november 2025 tegen de begroting 2026 vanwege de investeringsplanning.

De toenmalige financiële vooruitzichten voor 2029 waren gunstiger: een schuldquote van 133 procent en een solvabiliteit van 23 procent.

Nu zijn dat voor hetzelfde jaar 155 en 17 procent.

Daarom vragen wij CMB: waarom was de investeringsplanning vorig jaar onaanvaardbaar, terwijl de fractie nu een begroting met ongunstigere financiële vooruitzichten mogelijk wél steunt?

Welke inhoudelijke afweging is veranderd?

En welke concrete financiële bijsturing verlangt CMB nu van het college?

Financiële degelijkheid moet dezelfde maatstaf blijven, of je nu coalitie of oppositie bent.

Anders ontstaat de indruk dat niet de financiële cijfers, maar de politieke positie bepalend is.

Voorzitter,

Ook de coalitiefracties stellen samen ruim honderd technische vragen. Dat is hun goed recht, maar de inhoud valt op.

DOS vraagt zelf of het investeringsprogramma haalbaar is, waarom het onderzoek naar verenigingsdeelname pas in 2028 plaatsvindt en waarom betaalbare energie- en huurlasten voor sportverenigingen nog niet concreet zijn uitgewerkt.

CMB vraagt waarom er zoveel onderzoeken tegenover zo weinig concrete maatregelen staan en welke toekomstige kosten nog onbekend zijn.

Onze vraag aan DOS is: welke concrete bijsturing verlangt de fractie op deze punten van het college?

En aan CMB en DOS samen: blijven deze kritische vragen bij een toelichting, of zijn beide fracties ook bereid de begrotingsprioriteiten daadwerkelijk te veranderen?

Voorzitter,

Wie bestuurlijke afspraken maakt, moet ook verantwoordelijkheid nemen voor de uitvoering.

En daarmee komen we bij de kern.

Het gaat niet alleen om financiële cijfers en politieke ambities, maar vooral om de resultaten voor onze inwoners.

Mijn collega zal nu verder ingaan op de concrete uitvoering van deze begroting. Want uiteindelijk moeten politieke beloften ook zichtbaar resultaat opleveren.

DEEL 2

Dank u wel, voorzitter.

Mijn collega heeft stilgestaan bij de financiële koers en de politieke verantwoordelijkheid voor deze begroting.

Ik wil nu vooral kijken naar de concrete uitvoering.

Want wanneer wij het coalitieakkoord naast de begroting leggen, valt één ding op:

Er worden veel onderzoeken aangekondigd, maar wanneer zien onze inwoners de resultaten?

Voorzitter,

Op pagina 108 van de begroting staat € 280.000 aan expliciet genoemde onderzoeken en evaluaties.

Inclusief drie verwante posten voor planvorming en beleidsvoorbereiding gaat het om € 440.000.

Dat volledige bedrag betreft overigens niet uitsluitend onderzoek.

Maar de kernvraag blijft: wat leveren deze middelen op en wanneer?

Twee voorbeelden springen eruit.

Voor onderzoek naar verenigingsdeelname en naar sportvelden is samen € 50.000 in 2027 begroot.

Maar beide onderzoeken staan pas voor 2028 gepland.

Waarom begroot het college deze middelen in 2027?

Is het college bereid de onderzoeken naar voren te halen, zodat verenigingen eerder duidelijkheid krijgen, of verschuift het budget naar het daadwerkelijke uitvoeringsjaar?

Welke politieke keuze maakt het college hier?

Dan onze maatschappelijke accommodaties.

Voor de participatieverordening en het onderzoek naar de toekomstige exploitatie en het beheer van MFC's is gezamenlijk € 75.000 beschikbaar.

Welke prioriteit geeft het college aan de financiële toekomstbestendigheid van onze maatschappelijke accommodaties? En wanneer krijgt de raad concrete exploitatiekeuzes, inclusief de financiële risico's?

Een volgend voorbeeld is cameratoezicht.

Het coalitieakkoord noemt € 80.000 voor onderzoek en uitbreiding, waarvan € 30.000 als afzonderlijk onderzoeksbudget is opgenomen.

Wanneer wordt de beloofde tweede mobiele camera daadwerkelijk inzetbaar?

Veiligheid vraagt om resultaten, niet alleen om onderzoek.

Daarnaast zijn er nieuwe plannen voor onder andere bedrijventerreinen en groen en verschillende verkenningen waarvoor niet steeds een afzonderlijk onderzoeksbudget herkenbaar is.

Is het college bereid de onderzoeksagenda opnieuw kritisch te prioriteren en minder urgente onderzoeken uit te stellen ten gunste van concrete uitvoering?

Want voorzitter,

Een onderzoek is geen resultaat. Een beleidsplan is geen uitvoering.

En ambtelijke capaciteit en gemeenschapsgeld kunnen we maar één keer inzetten.

Voorzitter,

In de begroting staat enerzijds dat het coalitieakkoord *grotendeels* financieel is vertaald en elders dat het *volledig* is verwerkt.

Het college heeft toegelicht dat de toekomstbestendigheid van het gemeentehuis nog niet financieel is uitgewerkt.

Maar ook de toekomstige kosten van verschillende onderzoeken en beleidsvoornemens zijn nog onbekend.

Hoe voorkomt het college dat deze plannen later alsnog leiden tot structurele financiële verplichtingen waarvoor onvoldoende ruimte bestaat?

Voorzitter,

Het college geeft huishoudens vier jaar lang € 25 korting op het vaste tarief van de afvalstoffenheffing.

Maar die korting wordt betaald met € 1,15 miljoen uit de algemene reserve.

Tegelijk stijgen de variabele afvaltarieven.
De korting is dus geen structurele verlaging van de afvalkosten.

En na vier jaar vervalt deze weer. Voor 2031 is inmiddels een vast tarief van € 338,25 geraamd. Dat is nog geen vastgesteld tarief, maar wel een duidelijk signaal.

Voorzitter, dit is wat de VVD betreft een sigaar uit eigen doos.

Een tijdelijk voordeel uit ons gezamenlijke gemeentelijke vermogen, terwijl de structurele kosten blijven bestaan.

Waarom kiest het college voor een tijdelijke korting uit reserves in plaats van aantoonbare structurele kostenbeheersing?

En welke maatregelen neemt het college om de afvalstoffenheffing ook ná 2030 betaalbaar te houden?

Voorzitter,

Wij waarderen de aandacht voor de verkeersveiligheid bij de rotonde winkelcentrum Stein, de bocht Scharberg en de schoolomgevingen.

Maar inwoners hebben uiteindelijk geen baat bij onderzoeken alleen.

Welke concrete verkeersveiligheidsmaatregelen voert het college daadwerkelijk in 2027 uit, op welke locaties en volgens welke planning?

Ook onze verenigingen verdienen duidelijkheid.

Het college werkt aan een Uitvoeringsplan Vitaliteit, maar voor de betaalbaarheid van energie- en huurlasten van buitensportverenigingen ontbreekt nog een concrete oplossing.

Welke merkbare ondersteuning krijgen deze verenigingen al in 2027, en wanneer komt het college met een uitgewerkt voorstel voor een betaalbare exploitatie?

Want voorzitter,

Goede bedoelingen betalen geen energierekening.

Voorzitter,

Dan Steinerbos.

Een nieuwe directie en een verbetering van de omzet zijn positief, maar vervangen geen strategische toekomstvisie.

Wanneer legt het college een concreet voorstel over de toekomstige positionering van Steinerbos voor, inclusief exploitatie, scenario's en financiële risico's voor onze gemeente?

Wij willen voorkomen dat dit dossier opnieuw leidt tot onverwachte financiële verplichtingen.

En ook bij woningbouw geldt: plannen moeten woningen worden.

Jongeren zoeken betaalbare starterswoningen en ouderen willen kunnen doorstromen naar een passende woning.

Welke concrete projecten, aantallen woningen en uitvoeringsdata mogen onze inwoners in 2027 en daarna verwachten van dit college?

En hoe pakt het college belemmeringen zoals netcongestie aan?

Voorzitter,

Mijn collega begon met onze zorgen over de financiële ontwikkeling van Stein.

Ik heb vervolgens laten zien dat ook de concrete uitvoering van het coalitieakkoord nog veel vragen oproept.

We zien een grote investeringsopgave, aanzienlijke bedragen voor onderzoeken, onzekerheden over toekomstige kosten en tijdelijke lastenverlichting uit de gemeentelijke reserves.

En tegelijkertijd zien we dat zelfs de coalitiefracties nog belangrijke vragen hebben over de haalbaarheid en uitvoering van hun eigen afspraken.

Voor VVD Stein zijn daarom vier uitgangspunten doorslaggevend.

Ten eerste: bewaak de financiële weerbaarheid van onze gemeente.

Ten tweede: maak inzichtelijk waar binnen het investeringsprogramma nog werkelijke keuzeruimte bestaat, faseer waar dat verantwoord kan en behoud voldoende financiële ruimte om tegenvallers op te vangen.

Ten derde: houd de gemeentelijke lasten structureel betaalbaar.

En ten vierde: maak van plannen en onderzoeken concrete, meetbare resultaten voor onze inwoners.

Deze uitgangspunten zijn niet nieuw.

Zij vormen al jaren de rode draad in het financiële beleid van VVD Stein, óók toen wij zelf onderdeel waren van de coalitie en bestuursverantwoordelijkheid droegen.

Wij zijn kritisch op deze begroting, maar blijven constructief wanneer voorstellen goed zijn voor onze inwoners.

Van het college verwachten wij duidelijke antwoorden en concrete keuzes. Van CMB en DOS verwachten wij een inhoudelijke reactie op de vragen over hun politieke verantwoordelijkheid.

Pas daarna bepalen wij ons definitieve oordeel over deze begroting.

Voorzitter,

Het coalitieakkoord heet *‘Loestere, verbénje, doon’*.

Wat de VVD betreft mag de nadruk vooral liggen op dat laatste woord.

Doen. Maar wel met verstand, financiële discipline en zichtbaar resultaat voor onze inwoners.

Want niet iedere wens hoeft vandaag al een financiële verplichting voor morgen te worden.

Dank u wel, voorzitter.